

L-ewwel ħjiel fuq il-vara tal-Madonna tar-Rużarju taż-Żurrieq

Kan. Dr Jonathan Farrugia S.Th.D. (Romae)

Wieħed mill-‘misteri’ tal-parroċċa taż-Żurrieq jikkonċerna d-data ta’ meta saret il-vara tal-Madonna tar-Rużarju, għaliex din qatt ma ssemmiet u mkien ma tinsab miktuba. Aktar kmieni din is-sena, waqt li kont qed nagħmel xogħol ta’ riċerka fuq suġġett ieħor, ġie quddiem għajnejja rikors interessanti. Dan sibtu fl-indiċi tas-Suppliche li saru fl-1876 u kien imsemmi: *statua della Madonna del Rosario con un piedestallo*¹. Ir-rikorrent, skont l-indiċi, kienet il-parroċċa taż-Żurrieq, iżda fir-realtà kienet persuna anonima li qed tikteb f’isem il-fratellanza. Permezz ta’ dan l-artiklu, u ieħor itwal fl-annwal tas-Soċjetà Mužikali Santa Katarina VM, se nagħtu għall-evvil darba l-ewwel notizji li għandha dwar l-ordni ta’ din l-istatwa².

Il-kontenut tar-rikors

Fit-talba naqraw li l-Fratelli tal-Kongregazzjoni tar-Rużarju mwaqqfa fil-parroċċa taż-Żurrieq jesponu li Mikelang Camilleri iben il-mejjet Ģwanni miż-Żurrieq³, imqanqal mid-devozzjoni li għandu lejn il-Madonna ried jordna statwa tal-kartapesta bil-pedestall b’kollox, u li għaliha kien se jħallas ukoll biex issirilha niċċa fejn tista’ tintrefa’ kif ukoll dak kollu li kien neċċessarju għaliha. Ir-raġunijiet preżentati għalfejn il-Fratellanza xtaqet taċċetta din l-istatwa huma biex tikber id-devozzjoni lejn il-Madonna u biex jiżdied in-numru tal-fratelli. Matul is-sena l-vara kellha tinżamm f’niċċa quddiem wieħed mill-bibien tal-ġenb tal-kappella tan-Nigret. Dan ġie preżentat fil-kurja fil-11 ta’ Ĝunju 1876.

Ma’ dan hemm nota li l-Isqof Carmelo Scicluna informa lill-kappillan taż-Żurrieq, Dun Vinċenz



Schembri, u wara din insibu nota tal-kappillan fejn jgħid li hu jaqbel li ssir din l-istatwa peress li l-intenzjoni kienet waħda nobblī.

Il-permess biex l-istatwa ssir ingħata mill-Isqof fis-6 ta’ Lulju 1876.

Konklużjonijiet

Fir-rikors naqraw li l-fratellanza ma tantx kellha membri u li statwa setgħet twassal biex in-numru jikber. Fir-realtà kien hemm ħafna membri li ma kienux qed iħallsu l-annwalit, ġaġa li setgħet tiġi korretta bit-ħabrik tal-prokuratur, kif fil-fatt ġara mill-1877 meta ġa l-kariga Dun Salv Farrugia. Tajjeb

nghidu li fl-1877 u l-1878 żdiedu 10 fratelli.

Ir-rikors ma jgħid min kċċu ħalli l-istatwarju, imma minn dejjem ingħad li din hija ta’ Karlu Darmanin, ġaġa li hi parżjalment konfermata permezz ta’ ittra ppubblikata fil-ġurnal *Malta Tagħna* fid-19 ta’ Ottubru 1907, sentejn qabel il-mewt tal-istatwarju. Ir-restawr li għandu jsir fuq din ix-xbiha għażiżha fix-xhur li ġejjin iċċista’ jixxet aktar dawl fuq l-idejn li ġadmuha.

Rigward is-sena meta din ġiet inżanzna nistgħu ngħidu li kienet jew l-1876 stess (f’każ li l-istatwa kienet ġa lesta u t-talba kienet biex

din tiġi aċċettata mill-Fratellanza bħala rigal), jew inkella – aktar probabbli – l-1877. Fl-istorja ta' statwi oħra mkien ma nsibu li statwarju lesta statwa fl-istess sena meta saret it-talba għaliha; hawn qed nitkellmu fuq permess li ħareg f'Lulju għal statwa li kellha tintuża f'Ottubru; għalhekk aktar nemmen li din iż-żanżet is-sena ta' wara, aktar u aktar meta nżommu f'moħħna l-ammont ta' kummissionijiet li kelli Darmanin. Jekk hu hekk din is-sena l-vara tal-Madonna tar-Rużarju qed tagħlaq 140 sena.

Referenzi

¹ Arkivju Arcivescovili ta' Malta, *Supplieche* 77 (1876/II), f. 341.

² Inžid illi qabel bdejt nikteb l-artiklu kellimti lis-sur Tony Mangion biex naċċerta li s'issa ħadd għadu ma kiteb dwar dan ir-rikors. Hu qalli li fix-xhuri li għaddew hu kien sabu wkoll, imma li bħalissa qiegħed jaħdem fuq riċerka oħra u għalhekk tani l-permess biex din in-novitā noħroġha jien. Ta' dan nirringazzjah.

³ B'xorti hażina fir-reġistri tal-magħmudijiet bejn l-1776 u l-1876 lil dan Mikelanġ Camilleri iben Ĝwanni ma sibtux.

Kopja tar-rikors
prezentat nhar il-11 ta'
Ġunju 1876 biex issir
il-vara tal-Madonna
tar-Rużarju fiż-Żurrieq

